

Informe de Conjuntura

Barcelona, març de 2020

Foment
del Treball Nacional

TAULA DE CONTINGUT

ENTORN INTERNACIONAL.....	9
L'ÈXIT ECONÒMIC I EMPRESARIAL DE LA XINA	12
CORONAVIRUS, UN CIGNE NEGRE EN POTÈNCIA?	16
DEMANDA I ACTIVITAT.....	20
MERCAT DE TREBALL.....	25
PREUS I FINANÇAMENT.....	29
SECTOR PÚBLIC	32
SECTOR EXTERIOR.....	35

RESUM EXECUTIU

El 2019 ha estat un any en què el creixement de l'economia mundial s'ha alentit, amb una forta incidència de la incertesa prevalent a conseqüència d'un conjunt d'elements, entre els quals destaca, el *Brexit*, la guerra comercial entre els EUA i la Xina, els canvis estructurals del sector de l'automoció o els problemes idiosincràtics de moltes economies emergents.

Aquests factors han incidit en un menor dinamisme del comerç mundial, les inversions i l'activitat industrial, al punt de portar a les principals autoritats monetàries a flexibilitzar, novament, la seva política monetària, dotant-la de més estímuls i revertint decisions de pujades de tipus d'interès, com va ser el cas de la Reserva Federal, o de continuar amb una política laxa en el cas europeu.

Les dades per al conjunt del 2019 confirmen una moderació de l'economia mundial respecte al 2018. En aquest sentit, les previsions a curt termini, malgrat indicar un repunt del creixement del PIB per a enguany i el pròxim, continuen mantenint el creixement de l'economia mundial per sota de la mitjana dels últims anys. Les principals autoritats monetàries mantenen el to acomodaticí i una política monetària expansiva, considerant que en el context internacional continua imperant la incertesa, principalment pel brot del coronavirus i la seva incidència en l'activitat econòmica a nivell global.

Aquest context no ha estat innocu per a l'economia europea, l'espanyola i la catalana, en particular. Catalunya és una economia oberta i industrialitzada, i les tendències mundials que tant han afectat aquests aspectes han passat factura. I ho continuen fent, com ha ocorregut més recentment amb el brot del coronavirus i la seva determinant influència en la cancel·lació del MWC, en una fase incipient d'aquesta epidèmia, que actualment està afectant més per la seva potencialitat que per la seva afectació real.

La por i la seva ràpida propagació en termes sanitaris, han provocat comportaments de prudència extrema, que també s'han reflectit, mitjançant la seva anticipació, en els mercats borsaris, que han descomptat –possiblement de forma una mica exagerada– els efectes que aquesta crisi sanitària pugui tenir en els processos de producció i en les afectacions que suposen a la mobilitat de persones i mercaderies, assenyalant a determinats sectors.

En aquest sentit, s'espera, que les pròximes setmanes pugui normalitzar-se la situació sanitària i, per tant, traslladar-se aquesta normalitat a l'activitat econòmica, encara que la por pot agreujar la situació real i objectiva, en termes econòmics, en incidir en la manera d'actuar i decidir dels operadors.

El menor dinamisme de l'economia europea en l'últim trimestre de l'any obeeix, fonamentalment, a l'estancament de l'activitat a Alemanya i el Regne Unit, i a la contracció a Itàlia i França. L'economia japonesa també va sorprendre amb una forta contracció del PIB en el quart trimestre de l'any, mentre que la Xina, malgrat créixer a taxes molt elevades, amb les més moderades des que hi ha registres.

Per tant, les previsions de creixement del PIB són cauteloses i marquen un augment més feble en els pròxims anys, i especialment, un ritme de creixement de l'ocupació a taxes menors que la dels anys anteriors de recuperació econòmica. D'aquí, que hi hagi poc marge per a l'experimentació amb polítiques econòmiques (com la fiscal, per exemple) que vagin en detriment de l'impuls de la productivitat i la competitivitat.

Quant a l'àmbit domèstic, la Comissió Europea ha corregit una dècima a l'alça les previsions de creixement per a l'economia espanyola: 1,6% per a 2020 i 1,5% per a 2021, en línia amb les del Govern. No obstant això, aquestes projeccions indiquen una desaceleració del ritme d'avanç del PIB ja que es troben molt per sota dels nivells de creixement dels últims anys de recuperació econòmica. Per això, és important destacar, que la conjuntura actual presenta el repte de manejar els recursos disponibles de la forma més eficient, perquè no hi ha espai per a assajar amb polítiques que minvin la competitivitat de l'economia.

En aquest sentit, diferents analistes preveuen un menor dinamisme de la inversió, afectada per l'entorn d'elevada incertesa. A més, com es va assenyalar en l'Informe de Conjuntura Econòmica anterior, s'espera que l'avanç del consum privat es moderi, la qual cosa incidirà en el menor creixement de l'ocupació –amb salaris en alça– tal com es ve observant en aquests últims trimestres.

Les pròpies estimacions del Govern de creixement de l'ocupació, indiquen un menor dinamisme del mercat de treball, amb taxes d'augment de l'ocupació gairebé un punt per sota de les registrades en 2019.

Les dades d'empitjorament de l'activitat, especialment de l'ocupació, en un context de possibles escenaris a la baixa derivat de majors riscos i incerteses internacionals, conjuntament amb l'escassa o nul·la capacitat de reacció, per esgotament, de la política monetària i fins i tot fiscal, posen l'accent a aprofundir les reformes estructurals, i a evitar qualsevol mesura que perjudiqui la confiança d'empresaris i consumidors, entre les quals cal citar la d'evitar contrareformes, que agreugin el problema de l'ocupació al nostre país, o nous o majors impostos que puguin aprofundir la tendència de desaceleració del cicle econòmic a Espanya i Catalunya, i més en un context de fort fre a la creació d'ocupació que s'albira per a 2020.

La nostra economia es troba en una situació de clara millora quant als desequilibris macroeconòmics que la caracteritzaven en esclatar la crisi (dèficit exterior, altes taxes d'endeutament privat i morositat). Però encara queden importants desafiaments que afrontar, i no cal perdre de vista que avui l'economia espanyola té un nivell de deute públic molt elevat i un dèficit fiscal que, de no continuar amb la senda de consolidació fiscal, implicarà una seriosa llosa de cara a les reformes que és imprescindible abordar.

Cal destacar que, d'acord amb els objectius d'estabilitat pressupostària establerts pel Govern, s'espera una senda de dèficit públic per als pròxims quatre anys, sense aconseguir l'estabilitat pressupostària en tot l'horitzó de previsió. Això suposarà un alentiment significatiu del procés de consolidació fiscal en un context en el qual la política monetària és expansiva i el nivell de deute públic d'Espanya és molt elevat.

En aquest sentit, hi ha institucions que pronostiquen un dèficit públic per al conjunt de les Administracions que pugui situar-se bastant per sobre del 2,0% del PIB i, per tant, suavitzant excessivament la política de dèficit públic, que ha estat una eina per a donar confiança a l'economia espanyola, a l'ésser aquest un dels desequilibris més assenyalats, juntament amb l'elevat nivell de deute públic.

La setmana passada, en aquesta línia, la Comissió Europea alertava sobre la sostenibilitat de les finances públiques espanyoles a mitjà i llarg termini, per la qual cosa resulta rellevant que ens anem aproximant més ràpidament cap a l'equilibri pressupostari, i no relaxar-se per haver-nos situat per sota del 3,0% de dèficit, on s'activa el control per les autoritats europees. Cal controlar la política de dèficit públic, possiblement no tan intensament com abans, però tampoc pot servir com a excusa per a relaxar-se, i molt menys, per a justificar augments tributaris significatius, i que en els últims anys s'han concentrat excessivament sobre la fiscalitat a càrrec de les empreses, ja sigui per l'ampliació destacada de les bases màximes de la Seguretat Social, el pagament mínim impost de societats, o la creació de més figures tributàries.

També ha de destacar-se que malgrat les pressions que exerceix la despesa pública corrent, resulta, i més en aquest context de desacceleració, la necessitat d'impulsar la inversió pública, la gran damnificada per la política de dèficit públic. En aquest sentit, de la Comissió Europea exposa la situació a través del model QUEST, i emfatitza sobre el fort impacte que té la inversió pública, si es destina a inversions econòmiques i socials mediambientalment rendibles, en un context de tipus d'interès baixos. En la simulació d'un paquet d'inversió de 130.000 milions d'euros en 10 anys, es destaca l'augment de la producció, de la productivitat mitjana, de la balança comercial i la disminució del deute públic; que seria, al 2029, de 0,95, 1,0, 0,46 i -2,53 punts, respectivament.

El sector exterior mostra lleugeres millores en el cas català, amb un creixement de les seves exportacions del 3,8%, molt per sobre de la mitjana europea del 2,2%, o del 1,8% d'Espanya, al 2019. Ha de destacar-se la aturada de l'exportació alemanya (0,8%) i de la Xina (0,5%), així com la caiguda de les exportacions dels EUA (-1,2%) i del Japó (-5,6%). Pel que fa referència al turisme, assenyalar que al 2019, es va tornar a registrar una xifra rècord històrica, tant en visitants com en despesa.

En el cas de Catalunya, cal destacar, per sectors, la forta caiguda del sector de l'automoció amb un 11,1% al 2019, i l'augment de les exportacions d'aliments (8,6%) i productes químics (6,3%). Per destinacions, assenyalar el substancial creixement de l'exportació catalana a la Xina (19,8%), enfront de l'espanyola (2,3%), i també la destinada al Regne Unit.

PÍNDOLES D'ECONOMIA

1) L'ÈXIT ECONÒMIC I EMPRESARIAL DE LA XINA

Per a entendre com la Xina ha aconseguit en tot just unes poques dècades passar de ser un país en vies de desenvolupament amb baixos nivells de renda i majorment rural durant gran part del s.XX a convertir-se en una de les principals potències mundials. És necessari focalitzar l'atenció en l'estratègia econòmica que els successius governs de la República Popular de la Xina han impulsat durant els últims 20 o 30 anys.

Les empreses xineses han experimentat un creixement ràpid i a gran escala a través d'una estratègia de palanquejament del creixement de la seva economia i el seu enorme mercat intern, substancialment major en grandària que els mercats estatunidenc i europeu junts.

El creixement de les empreses xineses i la seva expansió a nivell global per mitjà de la inversió en recursos naturals, intangibles i tecnologia ha reforçat la seva marca de país, així com també redirigit el centre de poder econòmic i polític cap al Pacífic.

No obstant això, la consolidació de l'expansió global de les empreses xineses no es deu merament al poder econòmic de la Xina. L'evolució de les polítiques del Govern xinès ha jugat un paper molt important. A mesura que les polítiques xineses canviaven de la restricció a la liberalització, a la posteriorment guia i promoció actives, les empreses xineses s'han estat beneficiant del suport del govern. Aquesta proximitat entre l'Estat i el món dels negocis, il·lustrada per les empreses de propietat estatal (*State-Owned Enterprises*), ha estat essencial per al desenvolupament de les companyies xineses.

Per a les autoritats xineses, fomentar l'aparició d'una classe mitjana ha estat una oportunitat estratègica crucial. L'objectiu de la Xina abans de la crisi era convertir-se en un centre mundial de producció, que atrauria capital i coneixement internacional. Però després de 2008, els imperatius estratègics de la Xina van passar a ser: reduir el risc de l'endeutament i fomentar la demanda agregada, a la vegada que es promovia un immens estímul econòmic per a encoratjar el consum i la inversió interns i així disminuir la vulnerabilitat de la Xina a pertorbacions externes, a la llum de la gran crisi que patien els principals països.

Gràcies a aquestes iniciatives (sumades a fusions i adquisicions d'empreses per a obtenir tecnologies clau i lucratives inversions en infraestructura en economies desenvolupades), entre 2008 i 2018 la grandària de l'economia xinesa gairebé es va triplicar, amb un PIB que va arribar a 90 bilions de iuans (12,4 bilions d'euros).

2) CORONAVIRUS, UN CIGNE NEGRE EN POTÈNCIA?

Amb prou feines portem un trimestre en coneixement de l'existència d'un nou factor extern d'incertesa conegut com coronavirus (2019 nCoV) i ja està causant temor i implicant conseqüències a nivell social i, especialment, econòmic. Aquesta malaltia ha tingut el seu epicentre a la Xina que, de moment, ha estat la gran afectada.

Amb la globalització, la Xina s'ha convertit en la primera baula de la cadena de producció per a moltes indústries. Per això, les aturades a les fàbriques de la Xina trenquen la cadena de producció de tot el món.

Això fa vàlida l'expressió que "si la Xina es constipa, el món esternuda".

El dubte és sobre l'amplitud d'aquests impactes i la resposta, segons tots els experts, vindrà donada pel temps que es trigui a controlar el contagi del virus a la Xina i també la seva extensió i intensitat en el món. Si això es produeix de manera ràpida, es pronostica una recuperació en "V" de l'economia.

La directora gerent de l'FMI, Kristalina Georgieva, va indicar que el creixement de l'economia mundial, estimat en el 3,3% per al 2020, podria veure's rebaixat entre 0,1 i 0,2 punts percentuals pel brot de coronavirus, si bé encara és aviat per a conèixer el seu impacte definitiu.

Com més durí, major serà la probabilitat que el brot provoqui efectes col·laterals sobre la situació econòmica i les condicions financeres globals en general, la qual cosa se suma als estralls ja causats.

En l'economia espanyola, l'efecte pot arribar per la via de les exportacions, l'aprovisionament de la indústria i per la menor afluència del turisme xinès (molt nombrós i d'alt poder adquisitiu), i més específicament, per la por a aquest, el qual resulta més difícil de quantificar.

Recentment, la incertesa sobre l'abast de l'epidèmia i el seu impacte sobre l'economia global ha desfermat el pànic als mercats, que viuen jornades de caigudes generalitzades, anticipant un possible empitjorament de l'escenari i uns efectes sobre l'economia més profunds i duraders de l'estimat inicialment.

La crisi sanitària del coronavirus ha confirmat que vivim en un entorn socioeconòmic condicionat a nous riscos.

Una major aversió al risc vindria explicada fonamentalment per la por a un impacte més fort del previst de la crisi del coronavirus sobre els beneficis empresarials i el creixement mundial.

Així doncs, hem d'esperar respostes de les autoritats monetàries en forma de majors estímuls fiscals i monetaris a la Xina, als EUA i a la zona euro (encara que en aquesta última el marge és molt escàs).

Tot això demostra que, una vegada més, malgrat la crida a la tranquil·litat que les autoritats sanitàries han fet respecte a la severitat i nivell de mortalitat d'aquesta nova malaltia en comparació amb altres semblants, però conegudes, com la grip comuna, la por i la incertesa fan vàlid aquest dit que els éssers humans reaccionem com a "esperits animals" en lloc de fer ús de la raó i que "no tenim res a témer davant una recessió, excepte la por a una recessió".

ENTORN INTERNACIONAL

Les principals autoritats monetàries –Fed i BCE– mantenen el to acomodati i una política monetària expansiva, sense variacions en els tipus d'interès de referència després de les seves últimes reunions del mes de gener, considerant que en el context internacional continua imperant la incertesa, principalment pel brot del coronavirus i la seva incidència en l'activitat econòmica a nivell global.

A més, les dades per al conjunt del 2019 confirmen una moderació de l'economia mundial respecte al 2018. En aquest sentit, les previsions a curt termini, malgrat indicar un repunt del creixement del PIB per a enguany i el pròxim, continuen mantenint el creixement de l'economia mundial per sota de la mitjana dels últims anys.

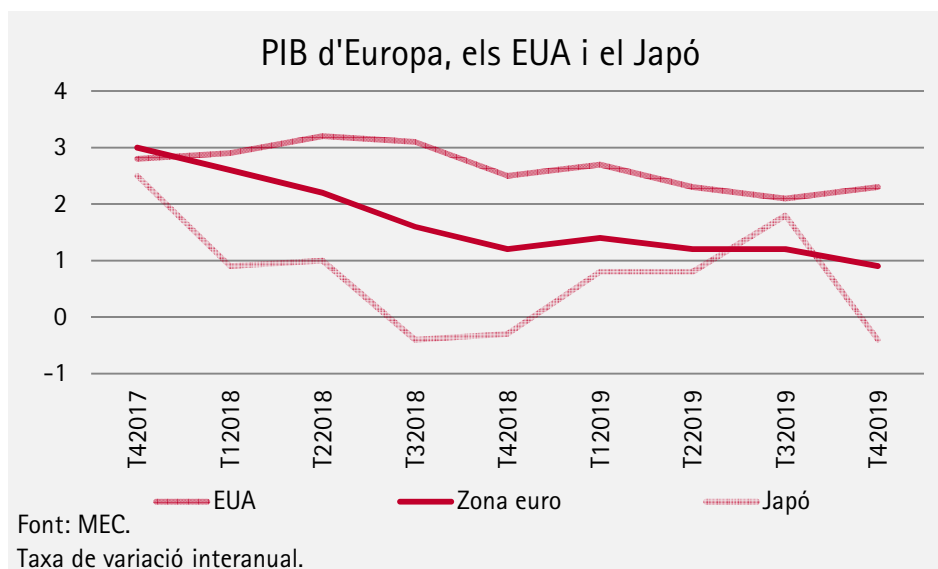
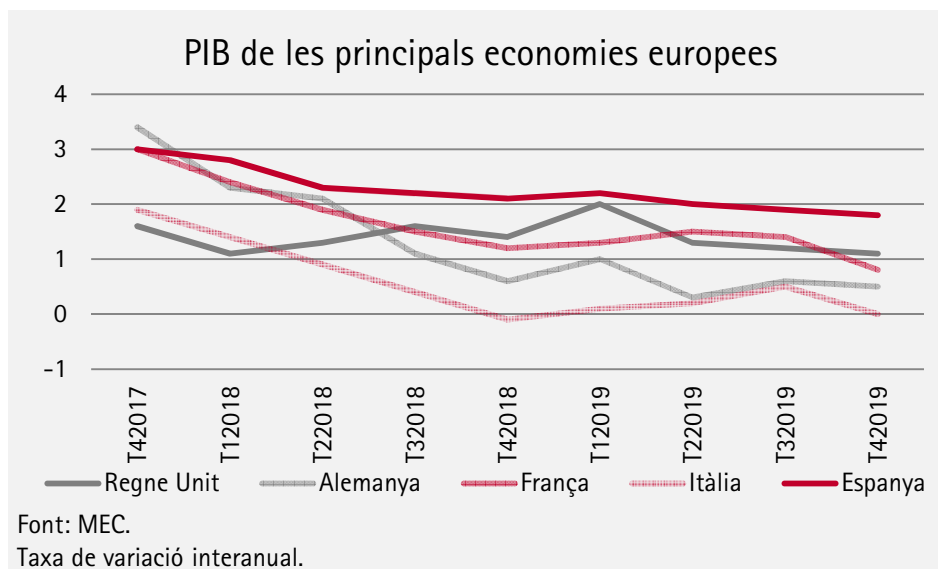
La incertesa generada per les tensions comercials entre els EUA i la Xina s'ha mantingut continguda a partir de la formalització d'un acord comercial (fase I) entre totes dues economies. El *Brexit*, una altra font d'inestabilitat per als mercats, es va produir el 31 de gener després de la clara victòria electoral del probrexit Boris Johnson, amb un any per a definir les característiques de la nova relació entre el Regne Unit i la Unió Europea.

D'altra banda, les previsions de creixement mundial, elaborades pels principals organismes internacionals, continuen sent cauteloses, amb un predomini de riscos a la baixa.

El creixement de l'economia europea s'ha moderat, passant del 0,3% intertrimestral al tercer trimestre al 0,1% en el quart, tant a la Unió Europea com a la zona euro. Respecte al mateix període de l'any passat, l'augment va ser de l'1,2% i del 0,9%, respectivament. D'aquesta forma, l'increment per a tot el 2019 s'estima en un 1,5% a la Unió Europea i un 1,2% per a l'Eurozona, menor que al 2018 (2,1% i 1,9%, respectivament).

El menor dinamisme de l'economia europea obeeix, fonamentalment, a l'estancament de l'activitat a Alemanya i la contracció a Itàlia i França. Així, a Alemanya el PIB es va mantenir estable (0,6% al 2019), mentre que França va caure un 0,1% (1,2% al 2019) i a Itàlia un 0,3% (0,2% al 2019). Al Regne Unit, per part seva, el PIB tampoc va registrar variacions (1,4% al 2019).

D'altra banda, fora de l'entorn europeu, cal esmentar, que el PIB dels EUA va registrar un augment del 0,5%, igual que el trimestre anterior (2,3% en 2019), mentre que l'economia japonesa es va desaccelerar fortament en l'últim trimestre de l'any (per l'augment de la pressió impositiva que va incidir negativament en la demanda), en caure un 1,6% intertrimestral (0,8% al 2019). El creixement de l'economia xinesa va ser del 6,0% interanual, igual que el tercer trimestre (6,1% al 2019); el registre més baix en gairebé tres dècades.

L'FMI, en la seva actualització de previsions del mes de gener, va tornar a rebaixar les estimacions de creixement econòmic mundial: 2,9% per 2019, 3,3% per a 2020 i 3,4% per a 2021. La correcció a la baixa de les projeccions es deu, principalment, a la revisió del creixement de certes economies emergents com l'Índia.

En particular, l'FMI sosté que la política monetària expansiva que moltes economies avançades i emergents vénen implementant des de l'any passat, està tenint un fort impacte positiu, que estima en 0,5 punts percentuals addicionals per a 2019 i 2020.

D'altra banda, l'FMI considera que la recuperació de l'economia mundial estarà recolzada en un repunt del comerç mundial, reflex d'una recuperació en la demanda domèstica i la inversió, en la mesura que es vagin dissipant certs elements que han estat negatius, com els que han afectat el sector automotor i tecnològic.

D'altra banda, en el seu informe d'hivern, la Comissió Europea assenyala que l'economia europea es troba en una senda de creixement moderat i estable i, en aquest sentit, les previsions de creixement del PIB per a la zona euro es mantenen en l'1,2% per al 2019 i els dos pròxims anys.

Segons la Comissió, alguns elements d'incertesa estan més controlats (relacions comercials entre els EUA i la Xina o el *Brexit*), però al seu torn, estan sent compensats amb el sorgiment d'uns nous, com el brot del coronavirus.

A més, la Comissió ha posat l'èmfasi en el context de baixos tipus d'interès en el qual es troba l'economia mundial, ja que té importants implicacions per a la sostenibilitat del deute i de la política fiscal. *Ceteris paribus*, baixos tipus d'interès permetrien a certes economies reduir els nivells de deute, i en les quals el nivell de risc de sostenibilitat és reduït, podrien impulsar-se la inversió i altres despeses productives.

D'altra banda, la Comissió preveu que el creixement del PIB de la resta del món es desacceleri al 3,1% al 2019, recuperant-se lleugerament fins a créixer un 3,3% al 2020 i un 3,4% al 2021. La Comissió espera que les importacions mundials, exclosa la Unió Europea, s'incrementin un 2,1% al 2020 i un 2,6% al 2021, una recuperació significativa considerant que l'estimació per al 2019 és del 0,4%.

En el que a l'evolució de la inflació es refereix, en un context de política monetària acomodaticia, la Comissió projecta una inflació de l'1,3% per a enguany i de l'1,4% per al 2021.

Taxa de variació anual	Previsions de creixement del PIB					
	FMI			Comissió Europea		
	2019	2020	2021	2019	2020	2021
Economia mundial*	2,9	3,3	3,4	3,1	3,3	3,4
Zona euro*	1,2	1,3	1,4	1,2	1,2	1,2
EUA	2,3	2,0	1,7	2,3	1,8	1,6
Japó	1,0	0,7	0,5	0,9	0,4	0,6
Alemanya*	0,5	1,1	1,4	0,6	1,1	1,1
França*	1,3	1,3	1,3	1,2	1,1	1,2
Itàlia*	0,2	0,5	0,7	0,2	0,3	0,6
Espanya*	2,0	1,6	1,6	2,0	1,6	1,5
Regne Unit	1,3	1,4	1,5	1,3	1,4	1,4
Xina	6,1	6,0	5,8	6,1	5,8	5,6
Índia	4,8	5,8	6,5	5,6	6,1	6,3
Brasil	1,2	2,2	2,3	0,8	1,5	1,8
Rússia	1,1	1,9	2,0	1,0	1,4	1,5

Font: FMI, Comissió Europea: *Previsions d'hivern.

L'ÈXIT ECONÒMIC I EMPRESARIAL DE LA XINA

Per a entendre com la Xina ha aconseguit en tot just unes poques dècades passar de ser un país en vies de desenvolupament amb baixos nivells de renda i majorment rural durant gran part del s.XX a convertir-se en una de les principals potències mundials. És necessari focalitzar l'atenció en l'estratègia econòmica que els successius governs de la República Popular de la Xina han impulsat durant els últims 20 o 30 anys.

Les empreses xineses han experimentat un creixement ràpid i a gran escala a través d'una estratègia de palanquejament del creixement de la seva economia i el seu enorme mercat intern, substancialment major en grandària que els mercats estatunidenc i europeu junts.

El creixement de les empreses xineses i la seva expansió a nivell global per mitjà de la inversió en recursos naturals, intangibles i tecnologia ha reforçat la seva marca de país, així com també redirigit el centre de poder econòmic i polític cap al Pacífic.

A més de la millora d'imatge, les empreses xineses han invertit de manera notòria en capacitat d'innovació i millora de la qualitat dels seus productes i serveis, la qual cosa, al costat d'un tradicional avantatge competitiu a nivell de preus, els ha convertit en seriosos competidors. De fet, la Xina és avui dia el segon major inversor en R + D + i, només després dels EUA.

No obstant això, la consolidació de l'expansió global de les empreses xineses no es deu merament al poder econòmic de la Xina. L'evolució de les polítiques del Govern xinès per promoure la inversió estrangera directa (IED) en l'exterior, per exemple, ha jugat un paper molt important a augmentar la inversió de les empreses xineses a l'estranger. A mesura que les polítiques xineses canviaven de la restricció a la liberalització, a la posteriorment guia i promoció actives, les empreses xineses s'han estat beneficiant del suport del govern, i el seu impuls a la promoció de campions nacionals. Aquesta proximitat entre l'Estat i el món dels negocis, il·lustrada per les empreses de propietat estatal (*State-Owned Enterprises*), ha estat essencial per al desenvolupament de les companyies xineses.

D'altra banda, la Xina va evitar els efectes devastadors als quals la crisi econòmica global del 2008 (La Gran Recessió) va sotmetre a altres països d'Àsia i Llatinoamèrica, a més del món occidental. Aquesta estabilitat, combinada amb una forta relació entre empreses i l'Estat ha estat un dels factors clau de l'èxit de les empreses xineses. En els últims anys, les empreses xineses s'han construït a partir del seu immens mercat domèstic (sorgit a partir de la consolidació d'una àmplia classe mitjana que ha experimentat una millora significativa de la seva qualitat de vida i poder adquisitiu), amb l'accés d'aquestes empreses a recursos financers significatius, una creixent font de capital humà format, i competències emergents en innovació tecnològica per a convertir-se en competidors destacats enfront dels actuals líders procedents de mercats desenvolupats.

Per a les autoritats xineses, fomentar l'aparició d'una classe mitjana ha estat una oportunitat estratègica crucial. L'objectiu de la Xina abans de la crisi era convertir-se en un centre mundial de producció, que atrauria capital i coneixement internacional. Però després del 2008, els imperatius estratègics de la Xina van passar a ser: reduir el risc de l'endeutament i fomentar la demanda agregada, a la vegada que es promovia un immens estímul econòmic per a encoratjar el consum i la

inversió interns i així disminuir la vulnerabilitat de la Xina a pertorbacions externes, a la llum de la gran crisi que patien els principals països.

Dins d'aquesta iniciativa, la Xina va fer inversions a gran escala en infraestructures, entre elles la construcció de gairebé 30.000 quilòmetres de vies fèrries d'alta velocitat. L'augment de connectivitat (només l'any passat, aquesta xarxa ferroviària va transportar gairebé 2.000 milions de passatgers) va aprofundir els vincles econòmics regionals, va impulsar la urbanització i va millorar substancialment el consum. També ha de destacar-se el faraònic projecte de la nova ruta de la seda "One belt, One Route".

Gràcies a aquestes iniciatives (sumades a fusions i adquisicions d'empreses per a obtenir tecnologies clau i lucratives inversions en infraestructura en economies desenvolupades), entre el 2008 i el 2018 la grandària de l'economia xinesa gairebé es va triplicar, amb un PIB que va arribar a 90 bilions de iuans (12,4 bilions d'euros). Al 2008 el PIB de la Xina era un 50% menor al del Japó; al 2016, ja era 2,3 vegades major.

Una altra estratègia seguida per la Xina ha estat forjar els seus propis campions nacionals en sectors econòmics clau i promoure que expandissin la seva activitat econòmica a l'estranger. Aplicant una estratègia d'aprendre per mitjà de la pràctica i afrontant el risc com una necessitat per al creixement, les empreses xineses han emprat la seva experiència internacional per a enfortir les seves activitats al seu país.

Per a explicar més detalladament com en un espai tan curt de temps tantes empreses xineses, especialment les tecnològiques, han aconseguit convertir-se en gegants globals, cal fer esment als següents 7 factors:

1. Invertir en l'exterior i adquirir empreses. Al 2015, la Xina va invertir per primera vegada més a l'estranger del que les companyies foranes van invertir al país, un fet que va reflectir l'apetit de les companyies xineses per sortir al món i el desig de Pequín d'apuntalar el seu desembarcament internacional.

Aquest punt d'inflexió va ser considerat pel govern com a resultat de la seva estratègia d'incitar a les companyies a comprar a l'estranger per a estimular el creixement.

2. Proveir components a multinacionals occidentals i assemblar productes finals. Aquest camí ha estat la ruta més tradicional. Originalment per a proveir la cadena de producció internacional amb l'ús de mà d'obra a baix cost, encara que, amb el temps, va anar pavimentant el camí per a millorar la fabricació local de productes tecnològics.

3. Convertir-se en el fabricant original de marques occidentals. Això els va permetre a les empreses xineses acumular un *know-how* clau per a potenciar el desenvolupament tecnològic xinès.

4. Penetrar mercats emergents. Les economies emergents s'han transformat en el nou camp de batalla de les tecnològiques xineses, europees i estatunidenques. Les empreses xineses solen entrar amb preus més baixos que els seus rivals, ja que mantenen baixos costos de producció.

5. Exportar un model de negocis provat localment. Després de provar èxit en el mercat local, les tecnològiques xineses treballen amb models de negocis flexibles que són fàcils d'adaptar, com, per exemple, plataformes que integren una varietat de serveis de comerç electrònic en un sol lloc.

Es pot comprar, pagar i enviar missatges des d'una mateixa aplicació.

6. Créixer internament amb la competència bloquejada. Diverses empreses tecnològiques estrangeres com Facebook o Google han estat bloquejades al mercat xinès, una decisió del govern que li dona un avantatge inigualable a les empreses locals per a créixer internament, capitalitzar-se, i després sortir a competir a l'exterior.

7. Associar-se amb les empreses estrangeres que arriben a la Xina. Moltes empreses occidentals, i especialment els Estats Units, critiquen durament a la Xina per subsidiar a les seves empreses o donar-li facilitats que no es comparen amb les restriccions que les foranes han d'enfrontar quan intenten ingressar al mercat xinès.

Una d'elles és l'obligació que imposa el Govern xinès a les empreses estrangeres d'associar-se amb una local per a poder operar en territori xinès.

A aquestes raons, es pot sumar la massiva arribada d'estudiants xinesos a universitats europees i estatunidenques que els ha permès generar una força laboral altament capacitada per a desenvolupar tecnologia local i la forta inversió en R+D.

Algunes de les condicions favorables que han contribuït al ràpid creixement de la Xina i les seves empreses han començat a canviar. El proteccionisme està agafant cada vegada més protagonisme, especialment amb exemples com la guerra comercial oberta entre els EUA i la mateixa Xina, la qual cosa perjudicarà les perspectives de futur d'aquest últim. No obstant això, més enllà de la guerra comercial, on realment s'està obrint un enfrontament seriós és en la lluita pel domini tecnològic, que amb l'arribada del 5G es farà cada vegada més evident. Mesures proteccionistes en aquest camp (com el cas d'Huawei als EUA) podrien veritablement allunyar a la Xina d'un entorn global obert i interconnectat, que és la font i base de la seva expansió global.

L'escenari econòmic a la Xina per al 2020, des del vessant estructural, es veurà caracteritzat per a) un sector industrial afectat per la sobrecapacitat i la falta de finançament, b) el sector de serveis que creix a doble dígit, i c) el mercat de consum que representarà un gran atractiu per a les empreses estrangeres. També, al 2020 es veurà afectat pel coronavirus, que es tracta de manera monogràfica en una altra part de l'informe.

Malgrat això, també hem de tenir en compte que el mercat xinès ha evolucionat amb molta rapidesa en els últims anys, caracteritzat sobretot per a) una oferta exhaustiva de marques tant estrangeres com xineses en gairebé totes les categories de productes, b) una proliferació de canals nous de distribució incloent el comerç electrònic, que juga un paper cada vegada més rellevant en el sector de consum, c) majors diferències regionals en hàbits de consum, d) una creixent sofisticació dels consumidors.

Per això, convé recordar que oportunitat no equival a èxit. Abans d'abordar el mercat xinès cal que les empreses facin unes consideracions prèvies i, sobretot, comptin amb un pla d'acció definit. En general, poden tenir major possibilitat d'èxit les marques que ja comptin amb reconeixement en el seu mercat d'origen o a nivell internacional, així com empreses amb experiència internacional prèvia.

Existeixen quatre punts clau per a l'èxit:

1. El compromís a mig-llarg termini en el mercat xinès, dedicant pressupost d'inversió necessari.
2. L'elaboració d'una estratègia i un pla de penetració en el mercat.
3. L'adaptació de productes o serveis a les necessitats i particularitats dels consumidors i usuaris xinesos.
4. La implementació efectiva del pla a la Xina, amb un equip local propi o assessorat per consultors i professionals que coneixen tots dos mercats.

Les empreses estrangeres que han triomfat a la Xina són aquelles que coneixen bé el mercat i s'han adaptat adequadament a les necessitats locals.

CORONAVIRUS, UN CIGNE NEGRE¹ EN POTÈNCIA?

Amb prou feines portem un trimestre en coneixement de l'existència d'un nou factor extern d'incertesa conegut com coronavirus (2019 nCoV) i ja està causant temor i implicant conseqüències a nivell social i, especialment, econòmic. Aquesta malaltia ha tingut el seu epicentre a la Xina que, de moment, ha estat la gran afectada.

Amb la globalització, la Xina s'ha convertit en la primera baula de la cadena de producció per a moltes indústries. Per això, les aturades a les fàbriques de la Xina trenquen la cadena de producció de tot el món i, per tant, disminueix la demanda mundial de petroli. Si es deté el gran motor del consum de la Xina, també ho fan les exportacions d'altres països. Si es frena el turisme que emet la Xina (el 20% del total mundial), cau una part important de l'activitat d'hotels, aerolínies, touroperadors i comerç de luxe de tot el món.

Això fa vàlida l'expressió que "si la Xina es constipa, el món esternuda".

El dubte és sobre l'amplitud d'aquests impactes i la resposta, segons tots els experts, vindrà donada pel temps que es trigui a controlar el contagi del virus a la Xina i també la seva extensió i intensitat en el món. Si això es produeix de manera ràpida, es pronostica una recuperació en "V" de l'economia.

La directora gerent de l'FMI, Kristalina Georgieva, va indicar que el creixement de l'economia mundial, estimat en el 3,3% per al 2020, podria veure's rebaixat entre 0,1 i 0,2 punts percentuals pel brot de coronavirus, si bé encara és aviat per a conèixer el seu impacte definitiu.

Alguns analistes eleven lleugerament les xifres d'aquest impacte previst sobre l'economia mundial i el fan oscil·lar entre 0,2 i 0,5 punts de menor creixement. Prenent com a hipòtesi que el tancament de les fàbriques xinesa es manté durant febrer i que es produeix una recuperació en els mesos següents. Si aquesta hipòtesi empitjora, el llast seria major.

L'OCDE creu que l'epidèmia del coronavirus restarà 0,5 punts a la seva anterior previsió de creixement de l'economia mundial en 2020, deixant-la en un creixement del 2,4% enguany.

L'organisme alerta de l'impacte a mitjà i llarg termini si el virus no es conté. En el cas que l'epidèmia s'estengui a través de la regió Àsia-Pacífic, Europa i Amèrica del Nord, alerta que el creixement de l'economia global podria veure's reduït al 1,5% en 2020, la meitat de l'anticipat al novembre, amb diverses economies entrant en recessió, incloent el Japó i la zona euro.

En tot cas, confia que l'activitat rebotarà en 2021 fins al 3,3%, tres dècimes més de l'estimat prèviament, si la malaltia aconsegueix contenir-se i s'adopten les mesures necessàries.

Per a ajudar a donar resposta a l'impacte econòmic que està tenint el coronavirus, l'OCDE reclama suport fiscal per als serveis de salut, incloent la provisió de recursos suficients per a garantir un

---

¹ La teoria del cigne negre és una metàfora que, en l'àmbit econòmic, descriu aquells successos que ocorren per sorpresa, que cap analista havia previst ni tingut en compte perquè, a priori, eren improbables i que, per a bé o, generalment, per a mal, acaben tenint un gran impacte i repercussions transcendents.

nivell adequat de personal i de mesures de control, a més de mesures de prevenció i contenció. També demana l'adopció de mesures per a esmorteir els efectes sobre els grups socials més vulnerables, implementació de mesures de flexibilitat en el treball, així com prestació de suport temporal als treballadors de baixa no remunerada.

Així mateix, apunta a la necessitat a curt termini de proveir de l'adequat nivell de liquiditat al sistema financer, de manera que la banca pugui continuar donant suport a les empreses, així com d'adoptar mesures fiscals temporals de suport a les empreses en sectors particularment afectats per la profunda caiguda del turisme i dels viatges.

Com més duri, major serà la probabilitat que el brot provoqui efectes col·laterals sobre la situació econòmica i les condicions financeres globals en general, la qual cosa se suma als estralls ja causats sobre l'oferta directa (per exemple, el nombre de dies de treball perduts) i les interrupcions de la demanda (per exemple, prohibicions de viatge, restriccions de mobilitat, tancament d'activitat).

Els països d'al voltant de la Xina (Tailàndia, Taiwan, el Japó, Singapur, etc.) estan rebaixant les seves expectatives de creixement per a enguany.

En l'economia espanyola, l'efecte pot arribar per la via de les exportacions, l'aprovisionament de la indústria i per la menor aflluència del turisme xinès (molt nombrós i d'alt poder adquisitiu), i més específicament, per la por a aquest, el qual resulta més difícil de quantificar.

A Espanya, la primera gran conseqüència del coronavirus s'ha viscut a Barcelona on el Mobile World Congress, el major congrés mundial de mòbils i telecomunicacions, ha hagut de ser cancel·lat en l'edició d'enguany enfront del temor entre els dirigents de les grans companyies al fet que algun dels seus treballadors pogués infectar-se.

Recentment, la incertesa sobre l'abast de l'epidèmia i el seu impacte sobre l'economia global ha deslligat el pànic en els mercats, que viuen jornades de caigudes generalitzades, anticipant un possible empitjorament l'escenari i uns efectes sobre l'economia més profunds i duradors de l'estimat inicialment.

La crisi sanitària del coronavirus ha confirmat que vivim en un entorn socioeconòmic condicionat a nous riscos.

En aquest context, les mirades es giren cada vegada més cap a Europa, especialment cap a aquelles activitats relacionades amb la mobilitat i el turisme, que, encara que no perillen les pròximes temporades turístiques, sí que hi ha nuvolots sobre aquestes.

Una situació d'incertesa que ha llastrat negativament als principals mercats borsaris a nivell global, en favor de valors refugi com la renda fixa sobirana i l'or. Així, l'or s'ha revaloritzat en un 8% des de començaments d'any, registrant màxims des de 2013. A més, s'han desencadenat fortes caigudes en els futurs de Wall Street, dels preus del petroli i s'ha provocat una sensació d'una menor demanda per la frenada de l'economia.

Una major aversió al risc vindria explicada fonamentalment per la por a un impacte més fort del previst de la crisi del coronavirus sobre els beneficis empresarials i el creixement mundial.

Cal destacar que Itàlia entrarà probablement en recessió tècnica en aquest primer trimestre de l'any, després de contraure's el seu PIB un 0,3% en el quart trimestre de 2019 respecte al trimestre anterior. El Banc d'Itàlia va advertir ahir que el coronavirus pot reduir dues dècimes el creixement de l'economia del país, la tercera major d'Europa.

Si proliferen casos d'infeccions en potències turístiques com Itàlia o Espanya es correria un alt risc evident, ja que aquests sectors representen una mica més d'un 10% del PIB d'aquestes economies. Fins i tot, segons els experts, un escenari de tipus d'interès negatiu prolongat en el temps per a contrarestar els efectes del menor creixement econòmic afectaria la banca.

La Borsa espanyola ha pres el testimoni a la italiana com a fanalet vermell de les europees.

L'Ibex 35, que fa 2 setmanes aconseguia els 10.000 punts per primera vegada en 2 anys, ha baixat ja dels 9.000 punts i ha arribat fins i tot a fregar els 8.500. Perdre aquesta quota suposaria la pèrdua de més d'un 15% en tot just 10 sessions.

El càstig va ser menys intens en els altres índexs europeus. El Dax alemany ha passat dels 13.789 punts a estar per sota dels 11.900, la qual cosa significa que s'ha deixat ja gairebé un 14%. Mentrestant, el Cac francès va baixar dels 6111 punts fins a perdre la quota dels 5500 (un 10%). El Ftse britànic ha passat dels 7.457 a menys de 6.600 punts (un 11,5%). El Ftse MIB italià ha perdut un 13,65%, passant dels 25.477 a jugar-se el perdre la quota dels 22.000 punts. Als EUA, el Dow Jones en el mateix període de temps passava dels 29.232 punts a estar per sota dels 26.000, la qual cosa equival a la pèrdua de l'11% del seu valor.

El Vix, que mesura la volatilitat implícita en el S&P 500 estatunidenca, va aconseguir el dia 28 de febrer el 47,15, el seu màxim històric des de setembre de 2011, quan amenaçava una possible fallida de Grècia i la seva expulsió de la zona Euro. El seu homòleg espanyol, el Vibex, va aconseguir el 41,5.

El barril de Brent, en el mateix espai de temps que els índexs borsaris anteriors, ha passat dels 60 dòlars a fregar la pèrdua de la quota dels 50 dòlars. Això suposa una baixada del 16% en 2 setmanes, seguint la línia dels indicadors exposats anteriorment.

Així doncs, hem d'esperar respostes de les autoritats monetàries en forma de majors estímuls fiscals i monetaris a la Xina, als EUA i a la zona euro (encara que en aquesta última el marge és molt escàs).

La Xina és una economia molt més interconnectada ara a nivell internacional que el que ho era al 2003. Segons l'OCDE, la potència asiàtica representa un 20% del total de béns intermedis exportats a nivell global i un 40% del total dels subministraments de les cadenes de valor asiàtiques, així com també una de les majors importadores de matèries primeres, per la qual cosa l'allargament i/o intensitat de la crisi sanitària a la Xina, pot començar a notar-se de forma més destacada en aquells països més interrelacionats amb el gegant asiàtic, i, per tant, al conjunt de l'economia internacional.

Això fa que, si el SARS va afectar negativament en 40.000 milions de dòlars a l'economia internacional, igual que la grip aviària, la grip porcina en 50.000 milions de dòlars, o l'Ébola en 53.000 milions, l'efecte negatiu del coronavirus es mogui en estimacions que van des dels 60.000 milions fins als 280.000 milions de dòlars.

Les empreses esperen problemes de subministrament si la crisi arriba a abril. La paralització de l'activitat en les plantes xineses comença a tenir conseqüències en les empreses espanyoles. Encara que amb "estoc" suficient, comencen a adoptar plans de contingència. Alguns dels sectors més afectats són el sector de l'automoció o el tèxtil, per la falta de components i teles produïdes a la Xina. Les empreses busquen proveïdors alternatius a la Xina per a garantir la seva activitat i evitar trencaments d'"estoc".

Altres sectors severament afectats són el sector logístic, el sector del luxe o el sector alimentari. Després de la Unió Europea i els EUA, la Xina és la tercera destinació de les exportacions alimentàries espanyoles.

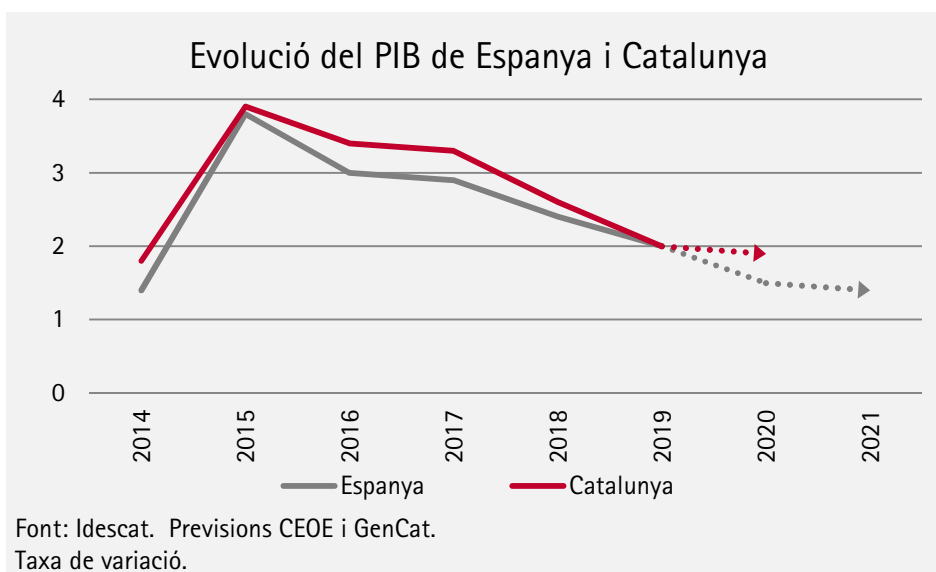
Finalment, esdeveniments i sectors no lligats tan directament a la cadena de producció de béns, davant el temor de convertir-se en un possible escenari de contagi, també es veuen afectats i plantegen, en termes de contingència, la seva pròpia celebració com pot ser el món de l'esport, on el COI s'ha donat tres mesos per a decidir sobre el futur dels JJOO de Tòquio d'aquest estiu.

Tot això demostra que, una vegada més, malgrat la crida a la tranquil·litat que les autoritats sanitàries han fet respecte a la severitat i nivell de mortalitat d'aquesta nova malaltia en comparació amb altres semblants, però conegudes, com la grip comuna, la por i la incertesa fan vàlida aquesta dita de que els éssers humans reaccionem com a "esperits animals" en lloc de fer ús de la raó i que "no tenim res a témer davant una recessió, excepte la por a una recessió".

DEMANDA I ACTIVITAT

La Comissió Europea ha corregit una dècima a l'alça les previsions de creixement per a l'economia espanyola: 1,6% per al 2020 i 1,5% per al 2021, en línia amb les del Govern. No obstant això, aquestes projeccions indiquen una desacceleració del ritme d'avanç del PIB ja que es troben molt per sota dels nivells de creixement dels últims anys de recuperació econòmica.

Per això, és important destacar, que la conjuntura actual presenta el repte de manejar els recursos disponibles de la forma més eficient, perquè no hi ha espai per a assajar amb polítiques que minvin la competitivitat de l'economia.

En aquest sentit, diferents analistes preveuen un menor dinamisme de la inversió, afectada per l'entorn d'elevada incertesa. A més, com es va assenyalar en l'Informe de Conjuntura Econòmica anterior, s'espera que l'avanç del consum privat es moderi, la qual cosa incidirà en el menor creixement de l'ocupació –amb salaris en alça– tal com es ve observant en aquests últims trimestres.

Val la pena destacar, que la Comissió Europea, en el seu recent informe del Semestre Europeu per a Espanya, realitza una estimació sobre els efectes indirectes a Espanya d'un programa d'inversió pública de 10 anys. La inversió pública addicional assumida equival a l'1,0% del PIB al seu nivell de 2019, cada any al llarg d'una dècada i segueix les recomanacions específiques per país de 2019 en matèria de política econòmica relacionada amb la inversió.

Aquest estudi conclou que un increment de la inversió pública tindrà efectes indirectes positius tant a nivell nacional com transfronterer. Un primer efecte és sobre la demanda via exportacions, i un altre en tant la inversió també aprofundeix el capital i genera una major eficiència, millorant la competitivitat enfront dels socis comercials. La Comissió sosté que "*l'augment de la taxa d'inversió pública a Espanya impulsa la producció i la productivitat (producció per hora), així com la balança comercial i el deute públic, amb el que es redueixen els desequilibris macroeconòmics actuals*".

En aquesta línia, és important remarcar la rellevància de recuperar el paper de la inversió pública, tant del Govern Central com de la Generalitat. La inversió pública ha estat la gran damnificada en les polítiques orientades a la contenció del dèficit públic, però en un escenari actual de moderació de l'activitat econòmica, es torna imprescindible revertir aquesta tendència.

Efectes indirectes a Espanya d'un programa d'inversió pública de 10 anys										
	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029
PIB real	0,21	0,11	0,17	0,29	0,42	0,54	0,65	0,76	0,85	0,95
Producció per hora	-0,01	0,07	0,19	0,31	0,42	0,53	0,64	0,74	0,85	1,00
Saldo comercial/PIB	0,08	0,17	0,32	0,45	0,53	0,56	0,56	0,54	0,51	0,46
Deute públic/PIB	-0,67	-0,52	-0,62	-0,75	-0,94	-1,18	-1,46	-1,77	-2,12	-2,53
Resta de la zona euro										
PIB real	0,08	0,08	0,06	0,05	0,05	0,05	0,05	0,04	0,04	0,04

Font: Simulació Comissió Europea.

Segons l'avanç de Comptabilitat Nacional publicat el 31 de gener, el creixement del PIB d'Espanya va augmentar lleugerament, en termes inter trimestrals, passant del 0,4% al tercer trimestre al 0,5% al quart. En taxa interanual, l'increment va ser de l'1,8%. En el conjunt del 2019, el PIB va registrar un creixement del 2,0%, la qual cosa implica un PIB a preus corrents d'1.244.757 milions d'euros (3,5% nominal).

La taxa de variació del PIB interanual ha anat disminuint al llarg de tot el 2019, i al quart trimestre en particular, va reflectir una moderació de la despesa de les llars i de la inversió. La despesa pública va mantenir el seu ritme d'expansió, mentre que les exportacions es van accelerar i les importacions van pujar a una taxa menor. D'aquesta forma, la contribució al creixement del PIB de la demanda domèstica va passar d'1,8 pp al tercer trimestre, a 1,2 pp al quart. Per part seva, l'aportació de la demanda externa va pujar de 0,1 pp a 0,6 pp.

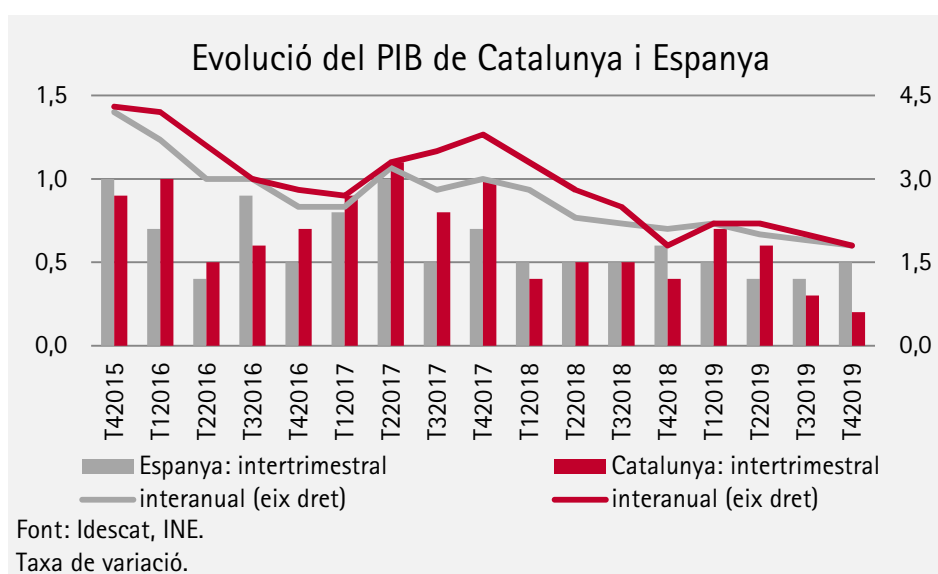
Des de la perspectiva de l'oferta, la indústria va accelerar el seu creixement mentre que la construcció va continuar moderant el seu ritme d'expansió, amb una contracció a l'últim trimestre de l'any. El sector serveis, per part seva, va repuntar lleugerament.

Espanya: PIB per components i sectors				
Taxa de variació interanual	T12019	T22019	T32019	T42019
PIB	2,2	2,0	1,9	1,8
Components:				
Consum final de les llars	1,1	0,8	1,4	1,2
Consum final de les AAPP	2,3	2,2	2,2	2,2
Formació bruta de capital fix	4,7	1,5	2,8	0,4
Exportacions	0,4	2,1	3,0	3,7
Importacions	-0,1	-0,2	3,1	2,1
Demanda Nacional*	2,0	1,2	1,8	1,2
Demanda Exterior*	0,2	0,8	0,1	0,6
Oferta:				
Agricultura	0,1	-4,5	0,1	-6,0
Indústria	-0,5	0,6	1,2	1,6
Construcció	6,0	4,2	2,4	-0,7
Serveis	2,9	2,7	2,2	2,5

Font: INE. *Contribució al creixement del PIB.

Segons l'Idescat, en el quart trimestre, el PIB de Catalunya va créixer un 1,8%, la qual cosa implica una moderació enfront de l'augment del 2,0% del trimestre anterior. L'augment del PIB a Catalunya coincideix en magnitud amb la mitjana del conjunt d'Espanya. L'increment intertrimestral es va desaccelerar una dècima, fins al 0,2%.

22

Per sectors, la indústria manté una modesta recuperació, amb dos trimestres en positiu, però destaca la forta moderació de la construcció al llarg de tot l'any. El sector serveis, també va perdre impuls, encara que de forma més continguda, en l'últim trimestre de l'any.

Catalunya: PIB per components i sectors				
Taxa de variació interanual	T12019	T22019	T32019	T42019
PIB	2,2	2,2	2,0	1,8
Oferta:				
Agricultura	-1,5	-2,5	-2,9	-3,2
Indústria	-0,7	-0,1	0,1	0,4
Construcció	5,3	3,7	1,2	0,1
Serveis	3,1	2,9	3,0	2,6

Font: INE. *Contribució al creixement del PIB.

En quant als indicadors de més curta freqüència, es disposa de les dades per a tot el 2019. L'activitat del sector serveis va mostrar un creixement sòlid, mentre que la d'indústria, per contra, es va veure fortament minvada. Destaca favorablement l'activitat comercial i la turística, tant en arribades com en despesa, marcant-se un nou rècord de visitants al 2019 a Espanya i Catalunya. No obstant això, l'indicador de confiança no acaba d'indicar una percepció optimista per part dels consumidors.

L'índex general de xifra de negocis de les activitats de serveis a Espanya, corregit d'efectes estacionals i de calendari, va pujar un 4,0% en 2019. Per part seva, l'índex de volum de negoci del sector serveis a Catalunya es va incrementar un 3,1% (mitjana del conjunt d'Espanya: 3,9%).

Així mateix l'entrada de comandes a la indústria, a Espanya, es va contreure un 1,0% anual (sèrie corregida), mentre que a Catalunya l'índex general va disminuir un 0,5% anual (mitjana del conjunt d'Espanya: -1,1%). Al conjunt de l'any 2019, la xifra de negocis va augmentar un 0,5% a la sèrie corregida per a Espanya, mentre que a Catalunya l'índex general va augmentar un 0,8% (mitjana del conjunt d'Espanya: 0,3%).

Per part seva, l'índex de producció industrial (corregit d'efectes estacionals i de calendari) va registrar un augment del 0,6% per al conjunt d'Espanya al 2019. A Catalunya, l'índex corregit d'efectes de calendari va baixar un 1,3% (mitjana del conjunt d'Espanya: 0,6%).

En quant a l'activitat turística, durant el 2019, la despesa total dels turistes internacionals va pujar un 2,8% respecte al 2018, aconseguint els 92.278 milions d'euros a Espanya. Catalunya va representar el 23,1% del total de despesa, és a dir, 21.325 milions d'euros, amb un creixement del 4,1% en termes anuals.

Per part seva, al 2019, van arribar a Espanya uns 83,7 milions de visitants, és a dir, un 1,1% més que l'any anterior. Catalunya, principal destinació turística d'Espanya – amb 19,4 milions de visitants, representant el 23,1% del total – va registrar un augment del 0,8% anual.

En relació al comerç, les vendes de comerç minorista (índex general a preus constants, sense estacions de serveis), es van incrementar un 2,2% anual al 2019 a Catalunya i un 2,7% a Espanya, la qual cosa implica un fort repunt en tots dos casos respecte al 2018 (0,3% i 0,8%, respectivament). Per part seva, les vendes en grans superfícies (índex general a preus constants) van pujar un 3,6% i un 2,1% anual a Catalunya i Espanya, respectivament (-4,2% i 0,3% en 2018, respectivament).

Finalment, l'indicador de confiança del consumidor del CIS (Espanya) va pujar des dels 77,7 punts al desembre, fins als 87,2 punts al gener. L'augment de l'índex es va produir tant per una millor valoració de les expectatives com de la valoració de la situació actual. És important destacar que, des de setembre de 2018 (excepte en juny de 2019), l'indicador de confiança del consumidor s'ha mantingut per sota dels 100 punts, llindar que divideix la percepció negativa (menor a 100) de l'optimista (major a 100).

Indicadors d'activitat		
Variació anual	Catalunya	Espanya
Producció industrial (jun-19)	-1,3	0,7
Xifra de negocis indústria (set-19)	0,8	0,3
Entrada de comandes (set-19)	-0,5	-1,1
Comerç al detall (oct-19)	2,0	2,5
Venda grans superfícies (set-19)	3,6	2,1
Matriculació turismes (oct-19)	-1,8	-3,4
Confiança empresarial (IV 2019)*	0,2	-0,4
Xifra negocis serveis (sep-19)	3,1	3,9
Turistes estrangers (sep-19)	0,8	1,1
Pernoctacions (oct-19)	2,6	0,9
Compravendes habitatge (set-19)	-2,4	-3,3

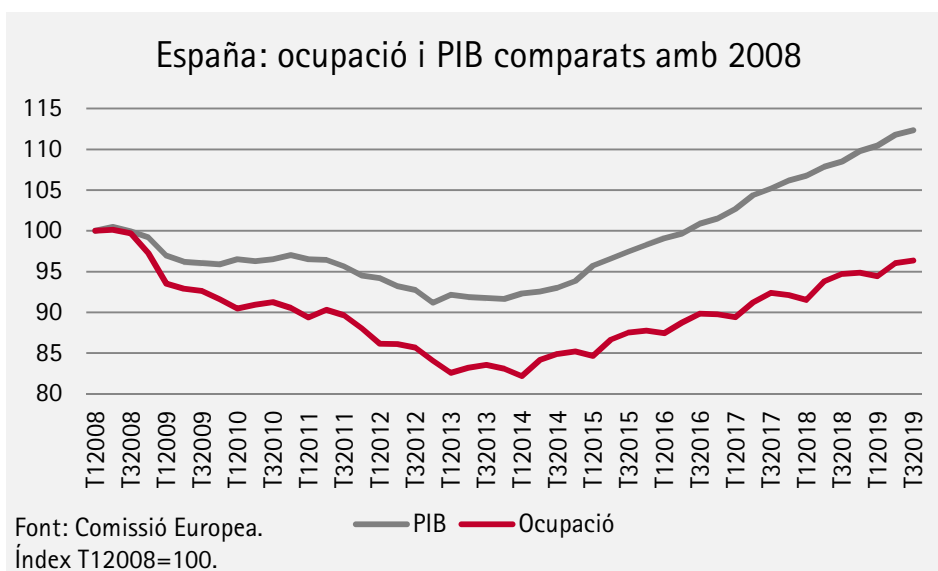
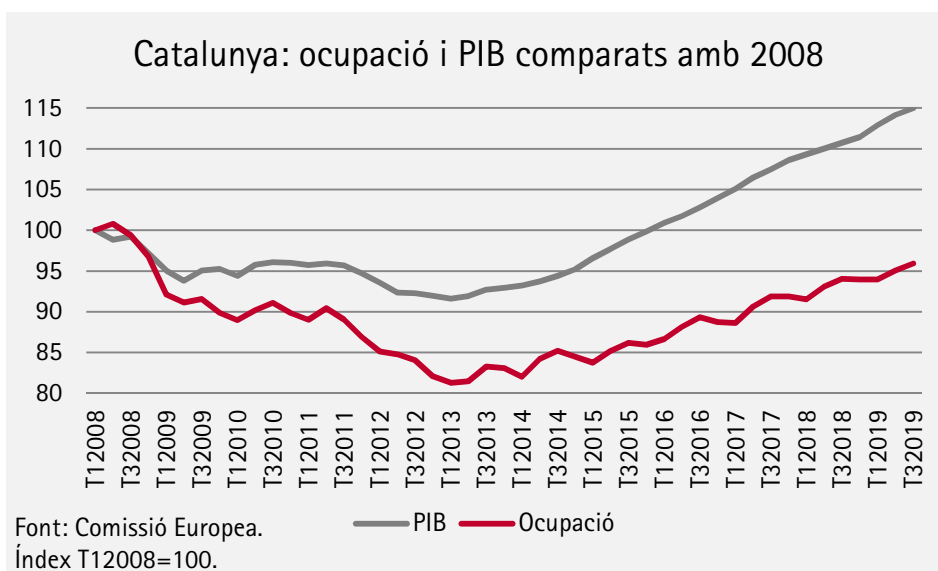
Font: INE, Idescat. *Variació trimestral.

MERCAT DE TREBALL

Al 2019, el mercat de treball ha registrat un descens en el ritme de creixement de l'ocupació en comparació amb els registres tan potents del 2018. Això es dona en un context de desacceleració econòmica, tant d'Europa com de les economies espanyola i catalana, alimentada per l'elevada incertesa. El comerç internacional, la inversió i també el consum privat, creixeran a taxes més baixes. Les pròpies estimacions del Govern de creixement de l'ocupació, indiquen un menor dinamisme del mercat de treball, amb taxes d'augment de l'ocupació gairebé un punt per sota de les registrades en 2019 (entorn del 1,4% per als pròxims quatre anys).

En aquest sentit, és important destacar que, comparant amb els nivells de 2008, el PIB ha aconseguit més que superar els nivells de referència, però en canvi l'ocupació no. Els nivells actuals d'ocupació representen un 96% del nivell aconseguit en 2008, tant per a Catalunya com per a Espanya.

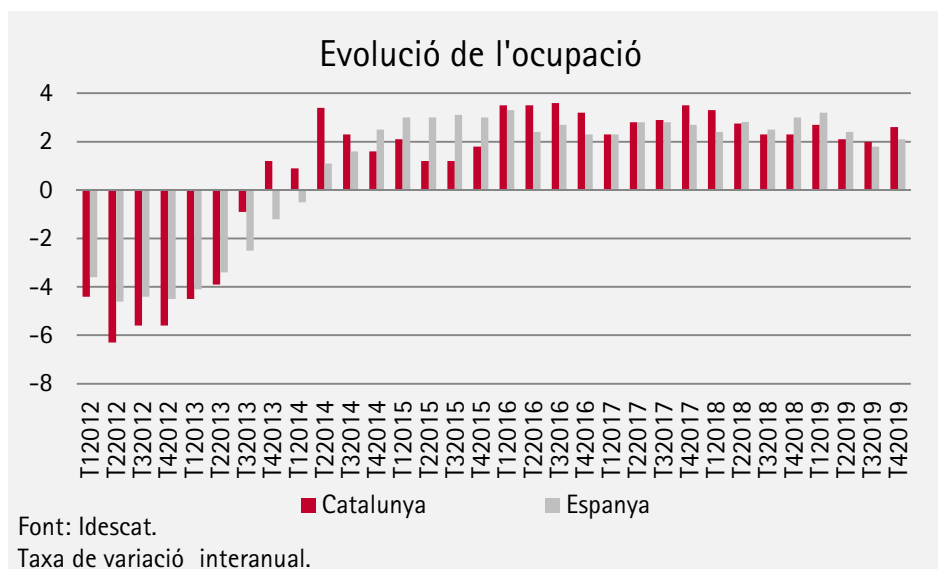

Segons dades de l'EPA del quart trimestre del 2019, l'ocupació va augmentar en 92.600 persones a Espanya respecte al trimestre anterior. D'aquesta forma, l'ocupació total, en termes desestacionalitzats, va pujar un 0,8% intertrimestral. A Catalunya, l'ocupació es va incrementar en 15.700 persones en el tercer trimestre de l'any.

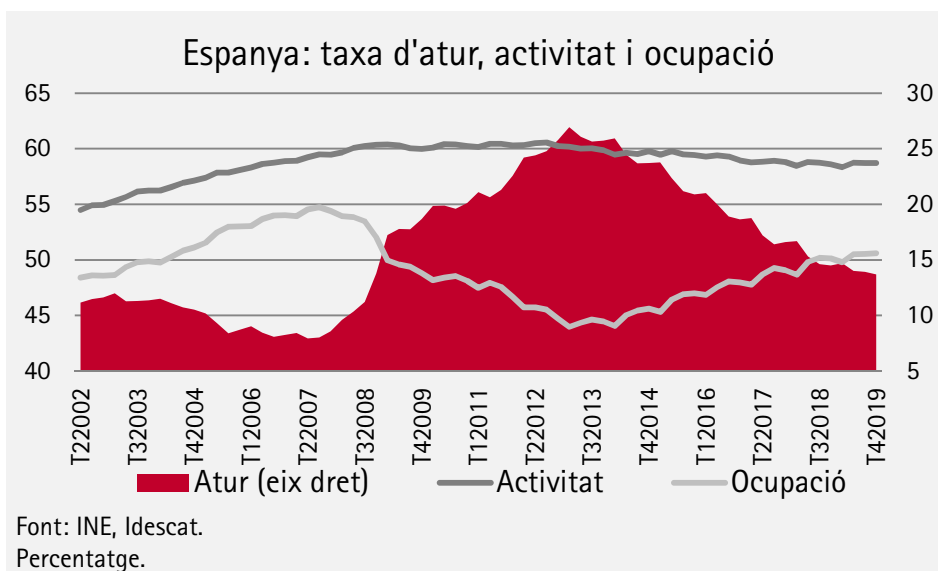
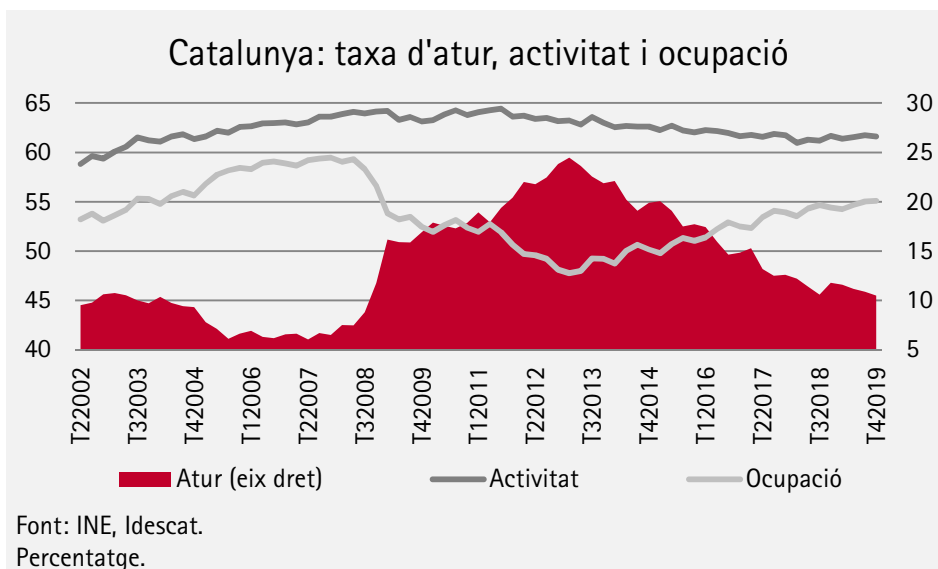
D'altra banda, en els últims 12 mesos, l'augment de l'ocupació va ser del 2,1%, és a dir, 402.300 ocupats més a Espanya, la qual cosa implica un repunt en el ritme de creixement de l'ocupació. A Catalunya, l'ocupació es va incrementar en 87.000 persones, amb una variació del 2,6% respecte a igual trimestre de l'any anterior. Així, el total de persones ocupades ascendeix a 19.966.900 a Espanya i a 3.478.100 a Catalunya. Cal destacar, que l'augment de l'ocupació es va donar en paral·lel a una pujada de la població activa, fins a les 23.158.800 persones en el conjunt d'Espanya i 3.883.900 a Catalunya.

El nombre d'assalariats, a Espanya, va créixer en 392.500 en els últims 12 mesos, dels quals 414.200 van ser indefinits. A més, tots els sectors d'activitat, excepte agricultura, van registrar un increment de l'ocupació en l'últim any.

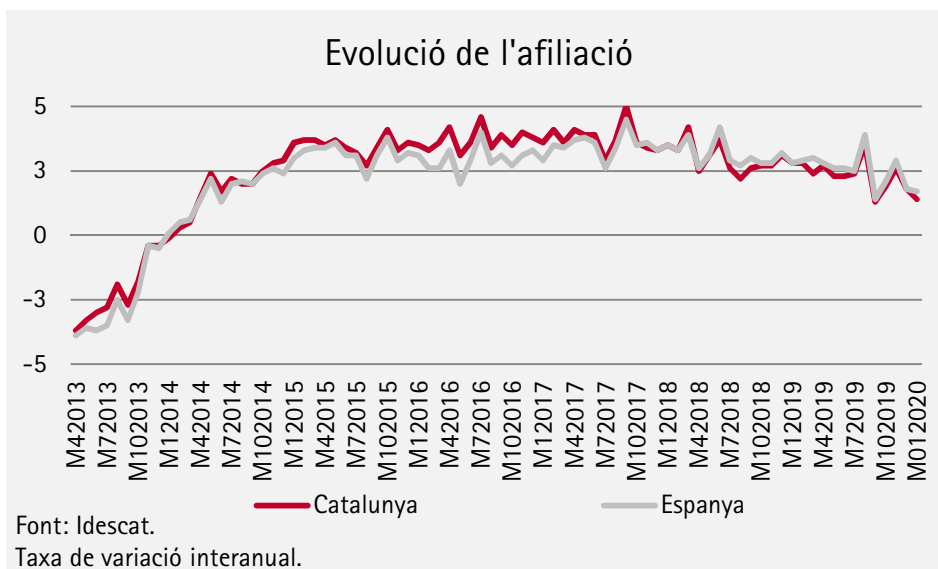
A Catalunya, en canvi, la creació neta d'ocupació va ser únicament en el sector de serveis (111.500 persones) ja que els altres sectors van destruir ocupació. Del total de nous assalariats (71.700 persones) 81.000 van ser amb contracte indefinit, i tots de l'àmbit privat ja que en el sector públic l'ocupació va disminuir.

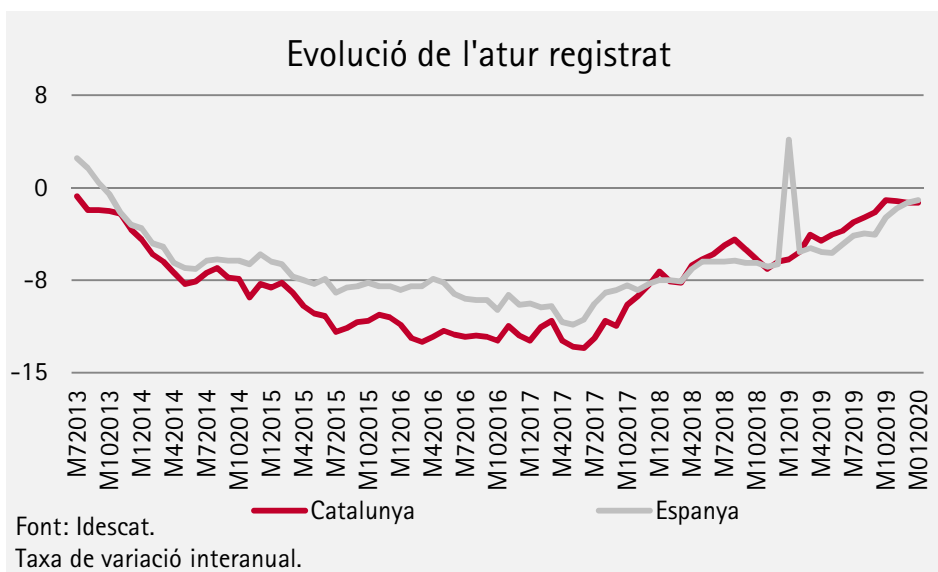
La xifra d'aturats total es va situar en 3.191.900 i 405.800 a Espanya i Catalunya, respectivament, el que representa un ritme de caiguda interanual del 3,4% i del 10,1%. Així, la taxa d'atur es va situar en el 13,8% a Espanya i el 10,5% a Catalunya.

D'altra banda, l'afiliació total a Catalunya va augmentar un 1,4% interanual al gener, la qual cosa implica un marcat descens respecte al creixement mitjà del 2018 (2,4%). A Espanya, la pujada va ser de l'1,7% (2,6% de mitjana en 2018). La xifra d'afiliació total actualment ascendeix a 3.402.000 i 19.041.600 persones a Catalunya i Espanya, respectivament.

Al seu torn, l'atur registrat es va contreure el mes de gener un 1,2% interanual a Catalunya, i un 1,0% a Espanya (mitjana de -3,1% i -3,9%, respectivament, en 2018). D'aquesta forma, el nombre d'aturats registrats a Catalunya va totalitzar 393.682 persones i a Espanya 3.253.853.

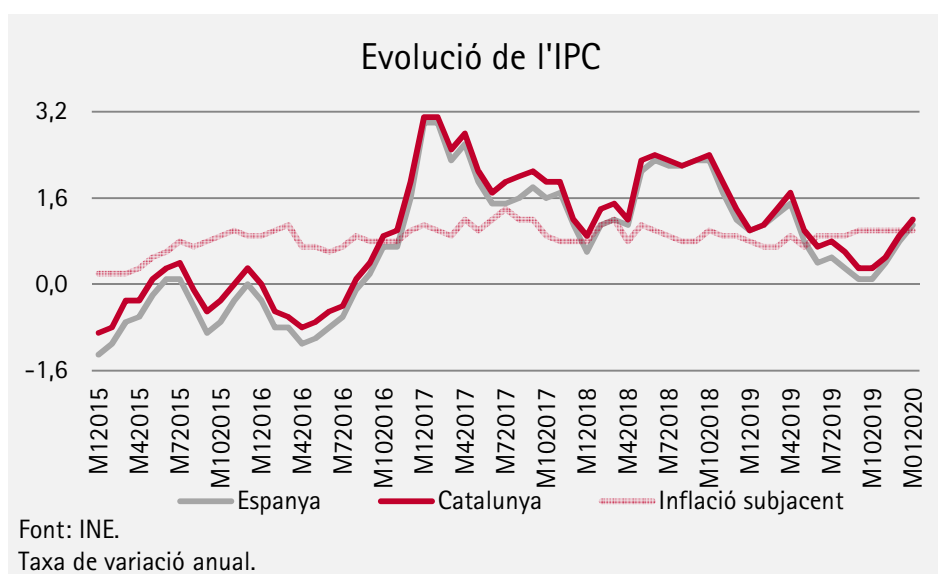

PREUS I FINANÇAMENT

La inflació a Espanya i Catalunya es va mantenir en nivells molt reduïts en la segona meitat del 2019, amb un repunt cap als mesos de desembre i gener, a causa del major increment dels preus de la part més volàtil de la cistella de consum, com l'energia i els aliments no elaborats, ja que la inflació subjacent s'ha mantingut constant entorn del 1,0% al llarg de tot l'any passat.

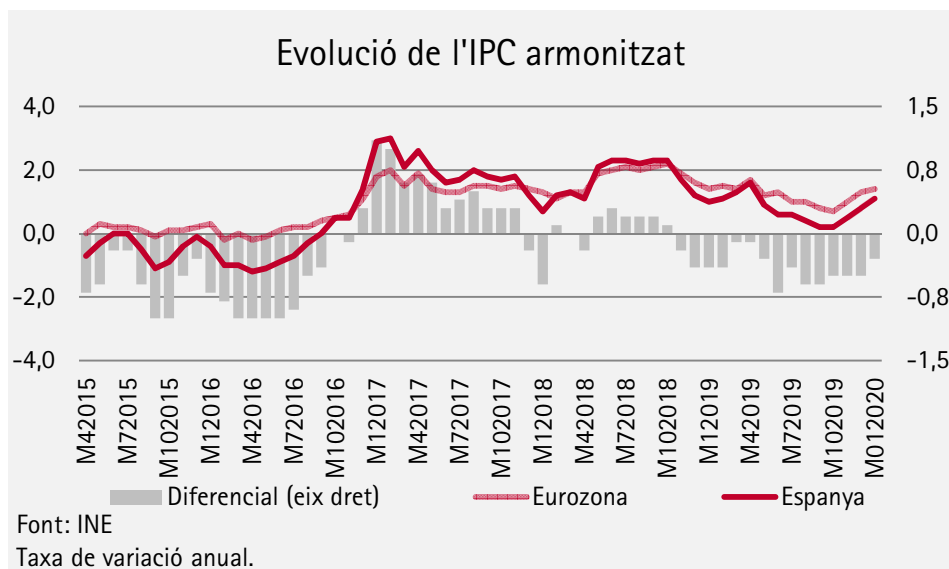
D'aquesta forma, no s'esperen, pel costat dels preus, pressions significatives en el mitjà termini. El factor que més incidirà en l'evolució de la inflació serà, segurament, el preu del petroli, que en els últims mesos ha flexionat a la baixa per esdeveniments que fan preveure una menor demanda mundial, com l'aparició del coronavirus i el seu efecte sobre l'activitat a la Xina, amb les conseqüents repercussions a escala global.

El mes de gener, la inflació va pujar al 1,1% per al conjunt d'Espanya. Els grups que han tingut una major influència positiva en l'IPC van ser habitatge, alimentació i begudes no alcohòliques i vestit i calçat. La taxa de variació dels preus va ser del 1,2% a Catalunya, una dècima més que la del conjunt d'Espanya.

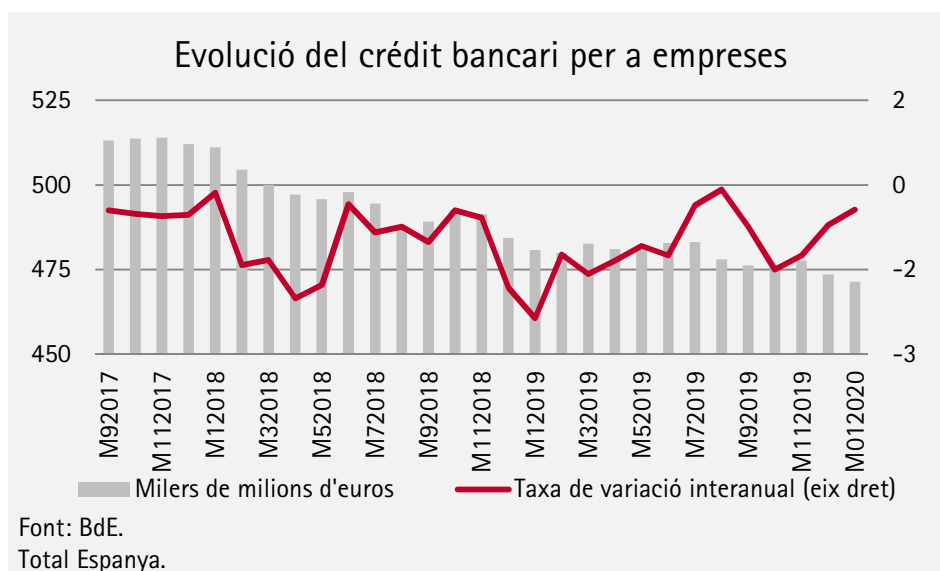
D'altra banda, la inflació subjacent –índex general sense aliments no elaborats ni productes energètics– va mantenir el seu ritme de creixement en el 1,0%. Per primera vegada després de set mesos la inflació general ha superat el nivell d'inflació subjacent.

Així mateix l'indicador d'inflació harmonitzat (IPCA) –que permet realitzar una comparació amb l'evolució dels preus en l'Eurozona– es va situar en el 1,1%, tres dècimes per sota de la inflació de la Unió Monetària. Així, la bretxa de preus amb la zona euro continua sent favorable a Espanya (des d'octubre 2018).

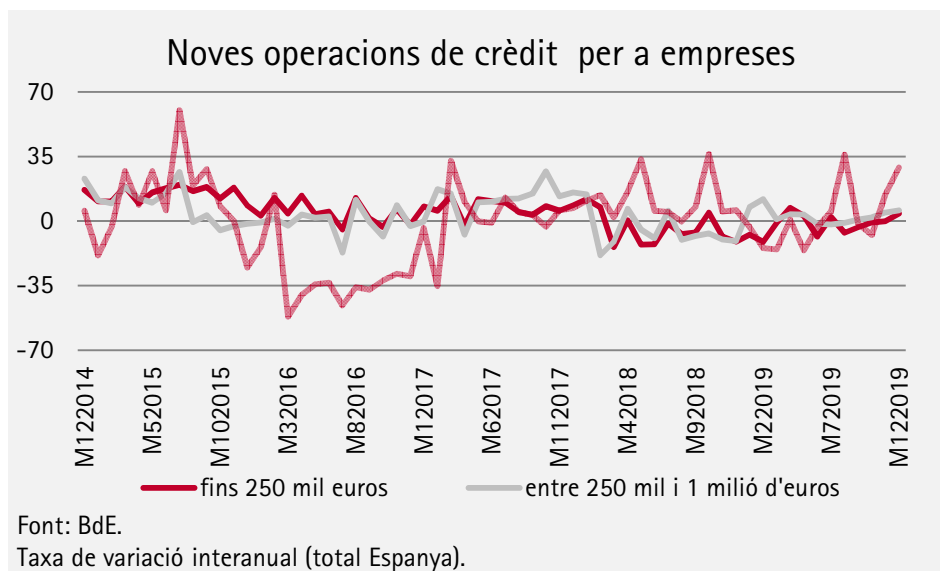
Pel que a finançament del sector privat de l'economia espanyola, la destinada a llars i ISFLSLL va augmentar un 0,3% al gener. El crèdit a l'habitatge es va contreure un 1,2%, mentre que el d'altres destinacions va augmentar un 4,3%. D'altra banda, en el cas de les societats no financeres, els préstecs es van reduir un 0,1% al gener.

Quant al cost del crèdit, el tipus d'interès aplicat a empreses per a operacions noves menors a 250.000 euros va ser del 2,58% al desembre i per a les operacions superiors a 1 milió d'euros el tipus va ser del 1,26%. Per a les llars i ISFLSLL, els tipus d'interès dels préstecs van ser del 1,93% per a l'adquisició d'habitatge i del 7,91% per al consum, mentre que per a altres finalitats la taxa va ser del 3,47%.

Així mateix les noves operacions de crèdit, en 2019, es van reduir en el cas de les societats no financeres de menor grandària (aproximat a través dels crèdits de menys d'1 milió d'euros), un 0,8%

en termes anuals. Per a les grans empreses (aproximat a través dels crèdits de més d'1 milió d'euros) les noves operacions van augmentar un 1,5%.

SECTOR PÚBLIC

D'acord amb els objectius d'estabilitat pressupostària establerts pel Govern, s'espera una senda de dèficit públic per als pròxims quatre anys, sense assolir l'estabilitat pressupostària en tot l'horitzó de previsió. Així, s'estima una nova senda que serà del 1,8% del PIB per a enguany, del 1,5% per a 2021, del 1,2% per a 2022 i del 0,9% del PIB per a 2023. Això suposarà un alentiment significatiu del procés de consolidació fiscal en un context en el qual la política monetària és expansiva i el nivell de deute públic d'Espanya és molt elevat.

Amb dades acumulades fins al mes de novembre, el dèficit consolidat (sense CCLL) va pujar al 1,66% del PIB, la qual cosa implica un augment del 18,1% respecte a igual període de 2018. D'aquesta forma, el conjunt de les AAPP va registrar una necessitat de finançament acumulat fins al mes de novembre de 20.746 milions d'euros. Per part seva, els interessos reportats s'han reduït un 5,6% respecte a l'any 2018, amb un volum de 24.931 milions, per la qual cosa el superàvit primari va incrementar-se fins als 4.185 milions d'euros; una deterioració enfront del superàvit primari del mateix període del 2018 de 8.842 milions d'euros.

L'increment del dèficit fiscal es deu al fet que l'augment en els ingressos (3,9%) no ha compensat l'expansió de la despesa (4,5%), una despesa en el qual destaca el creixement de les prestacions socials (6,5%), subvencions (6,4%) i de la remuneració d'assalariats (5,4%). Per la part dels ingressos, destaca de les cotitzacions socials (7,4%).

Tenint en compte el sector de l'Administració, al mes de novembre, la deterioració del dèficit consolidat obeeix al dèficit de l'Administració Regional (abans superàvit) que no va ser compensat per la disminució del dèficit de l'Administració Central i dels Fons de la Seguretat Social.

	Capacitat (+) o necessitat (-) de finançament				
	Milions d'euros			% del PIB	
Acumulat a finals de novembre	2018	2019	%	2018	2019
Administració Central	-11.982	-11.994	0,1	-1,00	-0,96
Estat	-11.709	-10.880	-7,1	-0,97	-0,87
Organismes de l'Administració Central	-273	-1.114	308,1	-0,02	-0,09
Administració Regional	1.200	-3.125	-	0,10	-0,25
Fons de la Seguretat Social	-6.783	-5.627	-17,0	-0,56	-0,45
Sistema de Seguretat Social	-8.525	-7.221	-15,3	-0,71	-0,58
SPEE	1.597	1.459	-8,6	0,13	0,12
FOGASA	145	135	-6,9	0,01	0,01
Consolidat	17.565	-20.746	18,1	-1,46	-1,66
Ajuda financera	-7	-5	-28,6	0,00	0
Consolidat sense ajuda financera	17.558	-20.741	18,1	-1,46	-1,66
PIB utilitzat	1.202.193	1.248.838			

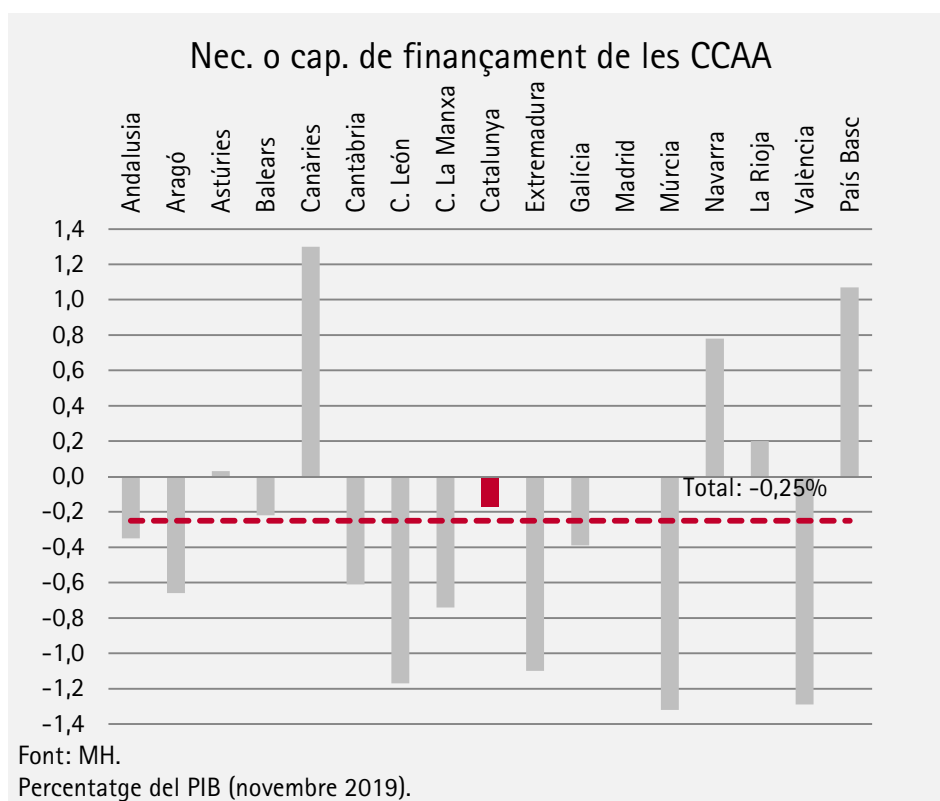
Font: MH.

A Catalunya es va registrar una necessitat de finançament equivalent al 0,17% del PIB (394 milions d'euros), enfront del superàvit de 0,08% d'igual període de l'any anterior (186 milions d'euros). El dèficit de Catalunya s'explica perquè els recursos (3,2%) van créixer a un ritme menor que les despeses (5,3%).

Operacions no financeres de Catalunya					
Acumulat a finals de novembre	Milions d'euros			% del PIB	
	2018	2019	%	2018	2019
Recursos no financers	28.286	29.190	3,2	12,37	12,29
Impostos	12.194	13.038	6,9	5,33	5,49
Impostos sobre la producció i les importacions	2.462	2.403	-2,4	1,08	1,01
Impostos corrents sobre la renda, patrimoni, etc.	9.315	10.148	8,9	4,07	4,27
Impostos sobre el capital	417	487	16,8	0,18	0,21
Cotitzacions socials	15	16	6,7	0,01	0,01
Transferències entre AAPP	12.720	12.822	0,8	5,56	5,40
Resta de recursos	3.357	3.314	-1,3	1,47	1,40
Usos no financers	28.100	29.584	5,3	12,29	12,45
Consums intermedis	4.724	4.819	2,0	2,07	2,03
Remuneració d'assalariats	10.704	11.392	6,4	4,68	4,80
Interessos	1.073	973	-9,3	0,47	0,41
Subvencions	324	516	59,3	0,14	0,22
Prest socials diferents de les transf en espècie	539	609	13,0	0,24	0,26
Transferències socials en espècie	5.284	5.589	5,8	2,31	2,35
Formació bruta de capital fix	1.687	1.705	1,1	0,74	0,72
Transferències entre AAPP	2.986	3.236	8,4	1,31	1,36
Resta d'usos	779	745	-4,4	0,34	0,31
Capacitat (+) o Necessitat (-) de finançament	186	-394	-	0,08	-0,17
PIB utilitzat	228.682	237.555			

Font: MH.

SECTOR EXTERIOR

En 2019, les exportacions de béns van créixer amb més força que les importacions, i la contribució al creixement del PIB de les vendes netes a l'exterior va resultar positiva, amb un patró de creixement de l'economia més equilibrat entre el factor domèstic i l'exterior. A això va contribuir la favorable evolució de la balança de serveis, en particular del turisme, que torna a registrar nivells rècord quant a arribada de turistes i de despesa. D'aquesta forma es manté el superàvit per compte corrent, corregint un dels grans desequilibris macroeconòmics de l'economia espanyola, el dèficit exterior.

En 2019, la capacitat de finançament de l'economia espanyola es va mantenir igual que en 2018, en 29.100 milions d'euros. El saldo del compte corrent va ser de 23.900 milions d'euros, lleugerament superior als 23.300 de 2018. El saldo acumulat de béns i serveis va aconseguir els 34.100 milions d'euros, superior al registrat en 2018 (32.600 milions).

Balança de pagaments						
Milers de milions d'euros	2018			2019		
	Ingressos	Pagaments	SalDOS	Ingressos	Pagaments	SalDOS
Compte corrent:	497,3	474,0	23,3	508,2	484,3	23,9
Balança comercial i de serveis	422,2	389,5	32,6	432,7	398,6	34,1
Turisme i viatges	69,0	22,7	46,3	71,2	24,8	46,4
Rendes	75,1	84,4	-9,3	75,6	85,7	-10,1
Compte de capital:	7,0	1,3	5,8	6,6	1,4	5,2
Comptes corrent i de capital:	504,3	354,1	29,1	514,8	485,7	29,1
Compte financer:	-	-	31,3	-	-	28,1
Exclòs Banc d'Espanya	-	-	45,5	-	-	13,0
Inversions directes	25,4	40,6	-15,2	18,0	2,9	15,1
Errors i omissions:	-	-	2,2	-	-	-1,1

Font: Banc d'Espanya.

A més, les exportacions de béns, en 2019, van augmentar fins a 290.089,1 milions d'euros en el conjunt d'Espanya, la qual cosa representa un increment del 1,8% respecte a l'any anterior. D'altra banda, les importacions van créixer un 1,0%, assolint els 322.068,7 milions d'euros. Així, la taxa de cobertura es va situar en el 90,1%.

El saldo comercial deficitari va ser de 31.979,6 milions d'euros, un 5,5% menor que el de 2018. El dèficit energètic va baixar un 7,5%, mentre que el saldo no energètic, va presentar un balanç negatiu de 8.737,2 milions d'euros, similar al de l'any anterior.

A aquest context, les vendes a l'exterior catalanes van augmentar un 3,1% i van pujar fins als 73.853,5 milions d'euros (25,5% del total d'Espanya amb una contribució de 0,8 pp). Per altra banda, les importacions van pujar un 2,5%, assolint els 92.419,3 milions d'euros. Com a conseqüència, la balança comercial va registrar un dèficit de 18.565,8 milions d'euros i la taxa de cobertura es va situar en el 79,9%.

Cal assenyalar, que les exportacions catalanes, a diferència de les del conjunt d'Espanya, van créixer molt per sobre de la mitjana d'Europa. Al 2019, destaca la contracció de les exportacions dels EUA i el Japó, i la forta desacceleració de les vendes a l'exterior alemanyes i xineses.

Comparativa internacional		
2019	Exportacions	Importacions
Catalunya	3,1	2,5
Espanya	1,8	1,0
Alemanya	0,8	1,4
França	2,9	1,9
Itàlia	2,3	-0,7
Zona euro	1,9	1,3
Regne Unit	0,7	7,6
UE-28	2,2	2,0
EUA	-1,2	-1,7
Xina	0,5	-2,8
Japó	-5,6	-5,0

Font: MITC.

Exportacions per sector				
2019	Espanya:		Catalunya:	
	Quota (%)	Variació anual (%)	Quota (%)	Variació anual (%)
Aliments	16,8	6,0	13,9	8,6
Productes energètics	7,3	-6,3	5,2	14,4
Matèries primeres	2,4	-8,0	1,7	5,7
Semimanuf. no químiques	10,2	-0,7	6,4	-2,6
Productes químics	14,5	3,2	27,0	6,3
Béns d'equip	20,4	3,7	17,3	1,3
Sector automòbil	15,2	-0,6	13,2	-11,1
Béns de consum durador	1,6	1,4	1,5	4,9
Manufactures de consum	10,1	3,4	12,9	6,4
Altres mercaderies	1,5	3,2	0,9	53,1
Total	100	1,8	100	3,1

Font: MITC.

Segons sectors econòmics, a Catalunya, destaca la forta caiguda del sector automòbil, i en menor mesura, del de semimanufactures no químiques. No obstant això, van créixer a Catalunya sectors exportadors que en el conjunt d'Espanya es van contreure, com ser productes químics i matèries primeres.

Per destinació geogràfica, cal assenyalar, el major ritme de creixement de les exportacions catalanes, respecte a les d'Espanya, cap a Europa (principal mercat exportador), amb l'excepció d'Alemanya.

Exportacions per destinació

2019	Espanya:		Catalunya:	
	Quota (%)	Variació anual (%)	Quota (%)	Variació anual (%)
Europa	71,4	1,5	72,9	4,5
Unió Europea	65,7	1,6	64,9	3,5
Zona Euro	51,5	1,1	51,7	2,2
França	15,1	1,2	16,7	7,1
Alemanya	10,7	1,4	9,7	-5,7
Itàlia	8,0	1,7	8,9	5,1
Resto UE	14,3	3,5	13,1	9,2
Regne Unit	6,8	3,7	5,8	10,0
Resto Europa	5,7	0,5	8,1	12,7
Amèrica del Nord	5,5	9,5	4,0	5,2
EUA	4,7	6,2	3,6	5,3
Amèrica Llatina	5,2	-0,9	5,8	-3,7
Brasil	1,5	4,2	2,0	3,4
Àsia	9,2	1,2	9,8	5,9
Xina	2,3	2,3	2,4	19,8
Japó	0,9	6,6	1,2	4,2
Orient Mitjà	2,6	-11,5	2,8	-1,0
Àfrica	6,4	2,6	5,8	-7,7
Marroc	2,9	1,5	2,1	3,6
Oceania	0,6	-0,9	0,4	-14,1
Total	100	1,8	100	3,1

Font: MITC.

